

NOTAT

Orientering af FT om økonomiske konsekvenser af orlovsdirektivet

24. september 2021

J.nr. 2021 - 6630

CAL
Cecilie Kisling

Baggrund

Folketinget har tidligere den 24. maj 2017 modtaget grund- og nærhedsnotat vedr. Kommissionens forslag til EuropaParlamentets og Rådets direktiv om balance mellem arbejdsliv og privatliv for forældre og omsorgspersoner (orlovsdirektivet). Direktivet blev vedtaget 20. juni 2019 (Direktiv (EU) 2019/1158 af 20. juni 2019 om balance mellem arbejdsliv og privatliv for forældre og omsorgspersoner).

Beskæftigelsesministeriet vil hermed som supplement til det tidligere grund- og nærhedsnotat gerne orientere om økonomiske konsekvenser af direktivet. Dette skyldes, at Beskæftigelsesministeriet i forbindelse med implementeringen er blevet opmærksom på, at implikationerne af orlovsdirektivets samspil med gældende dansk ret umiddelbart er større end først antaget. Grunden hertil er, at direktivets ret for lønmodtagere til 9 ugers forældreorlov med en ydelse (barselsdagpenge) i modsætning til de danske regler *ikke* er betinget af, at de pågældende var lønmodtager på tidspunktet for barnets fødsel, men alene, at den pågældende er lønmodtager, når orloven afholdes.

Det mere lempelige optjeningskrav medfører potentielt en betydelig varig merudgift (op imod 500 mio. kr. årligt) og tab af beskæftigelse (1.750 fuldtidspersoner årligt). Konsekvensen vil være endnu større i de første år som følge af indfasningen af de nye regler. Hertil kommer betydelige byrder for arbejdsgiverne, der som oftest vil være forpligtiget til at udbetale løn under den ekstra forældreorlov.

Barselslovens beskæftigelseskrav

Efter de gældende regler i barselsloven skal man opfylde et beskæftigelseskrav for at få ret til barselsdagpenge under forældreorlov. For moderens vedkommende skal beskæftigelseskravet være opfyldt på *tidspunktet for barnets fødsel*. For faderens vedkommende skal beskæftigelseskravet være opfyldt inden for de første 46 uger efter barnets fødsel. Det betyder, at hvis beskæftigelseskravet ikke er opfyldt på disse tidspunkter, opnår man heller ikke på et senere tidspunkt ret til forældreorlov med barselsdagpenge.

Orlovsdirektivets beskæftigelseskrav

Med orlovsdirektivet indføres der som noget nyt en ret til minimum 9 ugers forældreorlov med en ydelse (barselsdagpenge), som skal tildeles alle lønmodtagere med et barn under en nærmere fastsat alder, op til 8 år, der på tidspunktet for orlovens *afholdelse* opfylder barselslovens beskæftigelseskrav. Dette selvom personen på tidspunktet for barnets fødsel ikke var lønmodtager, men fx studerende eller ledig.

Beskæftigelsesministeriet har i forbindelse med afklaring af implementeringen eksplicit spurgt EU-Kommissionen på teknisk niveau om retten til forældreorlov med ydelse også gælder i de situationer, hvor nationale regler giver ret til forældreorlov på en offentlig ydelse til andre end lønmodtagere, fx studerende, dagpengemodtagere, kontanthjælpsmodtagere og selvstændige, og disse allerede har afholdt denne orlov.

Kommissionen har i april 2021 oplyst over for Beskæftigelsesministeriet, at reglerne efter Kommissionens opfattelse gælder for alle lønmodtagere, også lønmodtagere som tidligere - uden på det tidspunkt at være lønmodtager - har været på forældreorlov med en offentlig ydelse. Kommissionens opfattelse støttes af den foreliggende praksis fra EU-Domstolen.

Direktivets rettigheder vil også gælde for vandrende arbejdstagere, som kommer til Danmark som lønmodtagere med et barn under 9 år (jf. de gældende danske orlovsregler), og som ikke har gjort brug af retten i hjemlandet eller i et andet EU-land, og som opfylder beskæftigelseskravet i Danmark. Dette er en konsekvens af EU-retten regler om arbejdskraftens frie bevægelighed og koordinering af social sikring.

Det kan oplyses, at tidspunktet for opfyldelse af beskæftigelseskravet for orlovsydelse – fx i umiddelbar nærhed af fødsel – ikke har været et tema i forhandlingerne om direktivet. Der har således ikke været opmærksomhed på de utilsigtede konsekvenser i forhold til velfærdssystemer, hvor der er orlovsrettigheder for andre grupper end lønmodtagere, fx Danmark, Sverige og Finland.

Direktivet skal være implementeret senest 2. august 2022.

Direktivets økonomiske konsekvenser

Det skønnes, at de varige konsekvenser af direktivet uden modgående tiltag er en årlig reduktion af arbejdsudbuddet på 1.750 fuldtidspersoner og en årlig varig merudgift på 220 mio. kr. uden indregning af indfasningsprofil. Desuden vil der som følge af indfasningen samlet set være yderligere merudgifter på 2,5 mia. og en reduktion af arbejdsudbuddet på i alt 9.000 fuldtidspersoner fordelt på direktivets første 9 år.

Henset til de betydelige økonomiske konsekvenser af direktivet vil regeringen i forbindelse med forhandlingerne om gennemførelsen af direktivet se på modgående initiativer.

Parallelt med arbejdet med at gennemføre direktivet vil regeringen hurtigst muligt tage kontakt til Kommissionen på højt niveau mhp. en endelig afklaring af Kommissionens holdning til bl.a. spørgsmålet en 'dobbelt ret' efter orlovsdirektivet.